

Joka sheltin terveystarkastuksen toinen kooste – Shetlanninlammaskoirat ry

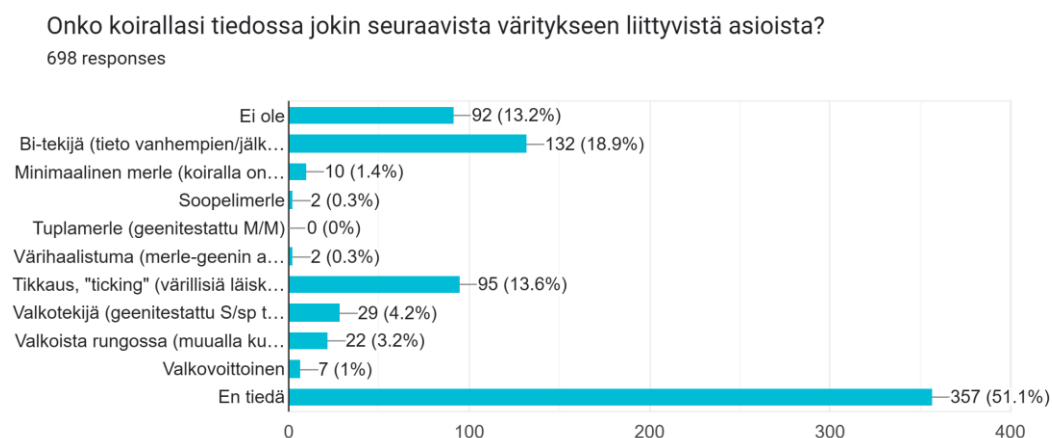
29.9.2025

Uusi shetlanninlammaskoirille suunnattu terveystarkastus julkaistiin joulukuussa 2022, ja siihen on saatu syyskuun 2025 loppuun mennessä huikat 1420 vastausta, joista osa päivitettyjä. Erittäin suuri kiitos kaikille aktiivisille shelttien omistajille terveystarkastuksen täyttämistä!

Terveystarkastukseen vastanneista 57,7 % oli narttuja (820 kappaletta), ja 42,3 % uroksia (600 kappaletta). Värien osalta suurin osallistuminen oli tricoloureilta, joita vastanneista oli 520 eli 36,6 %. Soopeleita oli 477 eli 33,6 %, blue merlejä 332 eli 23,4 %, mustavalkoisia 58 eli 4,1 % ja bi-merlejä 33 eli 2,3 %.

Väriyksen liittyvistä asioista bi-tekijäisiä koiria oli kyselyyn vastanneista 132 kappaletta, minimaalisia merlejä 10, merle-geenin aiheuttamia värihaalistumia 2, soopelimerlejä 2, tikkaus eli ”ticking” 95, valkotekijä 29, valkoista rungossa 22, ja valkovoittoinen 7 kappaletta. En tiedä -vastauksia annettiin 357 kappaletta.

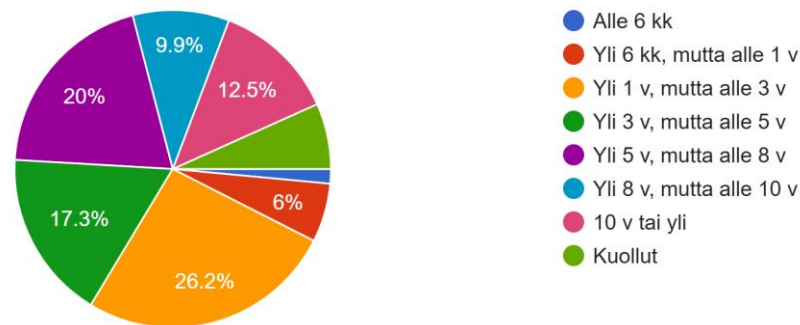

Kaavio 1. Väriyksen liittyvät asiat

Eniten kyselyyn vastattiin yli 1-vuotiaiden, mutta alle 3-vuotiaiden koirien osalta (372 koira, 26,2 %), ja kaikista vähiten alle 6 kuukauden ikäisten osalta. Kuolleista koirista vastauksia saatiin 6,7 % verran (95 koira). Kuitenkin kaikista ikäluokista saatiin vastauksia suhteellisen tasaisesti (Kaavio 2).

Minkä ikäinen koira on vastaushetkellä?

1,420 responses

Kaavio 2. Ikäluokkien jakaantuminen terveystieteessä

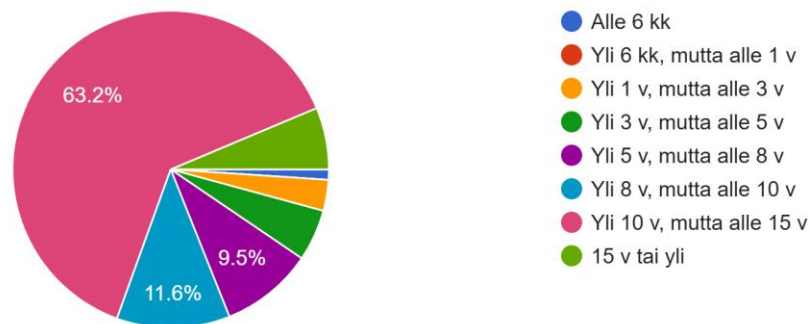
Terveystieteiden alussa on yksinkertainen kysymys: onko koira mielestäsi terve? 75,7 % eli suurin osa (1075 vastausta) vastasi tähän kyllä. 19,8 % vastasi ei (281 vastausta), ja 4,5 % en tiedä (63 vastausta).

Kuolinsyitä listattiin paljon, ja niistä on hyvin dataa saatavilla julkisesta KoiraNet-jalostustietojärjestelmästä. Neljäksi yleisimmiksi kuolinsyiksi terveystieteessä vastattiin kasvain- ja/tai syöpäsairaus (16,8 %), vanhuus, luonnollinen tai lopetus (12,6 %), sappirakon ongelma (11,6 %) ja munuaisvika- tai sairaus (6,3 %). Myös luusto- ja nivelsairauksia ilmoitettiin 6,3 % verran.

Suurin osa kuolleista eli yli 10-vuotiaaksi, mutta alle 15-vuotiaaksi (63,2 %). Yli 15-vuotiaaksi eli 6,3 % koirista. Yli 8-vuotiaaksi, mutta alle 10-vuotiaaksi eli 11,6 % koirista. Loput elivät alle 8-vuotiaaksi (14,8 %), joista alle 3-vuotiaana kuoli 4,3 %.

Minkä ikäisenä koira on kuollut?

95 responses

Kaavio 3. Minkä ikäisenä koira on kuollut?

Urokset ja lisääntymisterveys

Kaikista vastanneista uroksista 91,8 %:lla on kumpikin kives kivespussissa. 6,0 %:lla toinen kiveksistä on ollut piilokives, joka ei laskeutunut. 1,5 % vastasi, että kumpikaan kiveksistä ei laskeutunut. Loput vastanneita (0,7 %) eivät osanneet sanoa, onko uroksella kivekset laskeutuneena.

Uroksilla esiintyi useimmiten eturauhasvaivoja (57 kappaletta), ja vähemmissä määrin esinahan tulehdusta (9 kappaletta), kivistulehdusta (2 kappaletta), ja kives- tai eturauhaskasvainta/syöpää (3 kappaletta).

Uroskoiran suhtautumista juoksuiseen narttuun kysyttiin seuraavassa kohdassa. 575 vastauksesta 487 (84,7 %) kertoi uroksen käyttäytyvän normaalisti juoksuista narttuja kohtaan (kiinnostunut, mutta ei maaninen/rauhoituu nartun poistuttua).

Seksuaalisesti ylivilkkaita oli 34 kappaletta (5,9 %), ja uroksia, jotka eivät ole ollenkaan kiinnostuneita nartuista oli 71 kappaletta (12,3 %).

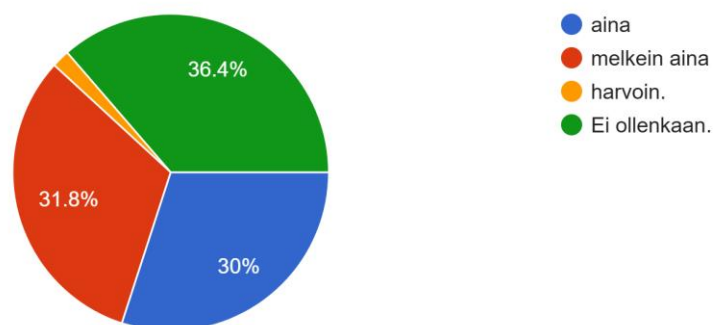
571 vastasi uroskoiran jalostuskäyttöön liittyvään kohtaan. Näistä suurinta osaa (457 kappaletta, 84,7 %) ei ole yritetty käyttää jalostukseen. Itsenäisesti astuvia uroksia oli 64 kappaletta (11,2 %), apua tarvitsevia 13 (2,3 %) ja uroksia, joita ei ole saatu ollenkaan astumaan, oli 31 kappaletta (5,4 %). Kastroituja uroksia oli 5. Neljä vastasi

myös, että uros ei ole jalostuskelpoinen. Pari mainitsi, että uros olisi astunut, jos narttu olisi tuotu oikeaan aikaan astutettavaksi.

Uroksista, joita on yritetty käyttää jalostukseen, 36,4 %:lla astutukset eivät onnistuneet ollenkaan (40 urosta). 31,8 %:lla astutukset onnistuvat melkein aina (35 urosta), ja 28,1 %:lla astutukset onnistuvat aina (33 urosta). 1,8 % vastasi, että astutukset onnistuvat harvoin (2 urosta). Suurin osa kertoi astutuksen epäonnistuneen sen takia, että narttu on tuotu vääränä päivänä (liian aikaisin tai liian myöhään), tai narttu on ollut aggressiivinen, passiivinen tai dominoiva. Osa myös kirjoitti, että uroksen kokemattomuus oli syynä epäonnistuneeseen astutukseen, ja osa uroksista ei antanut ihmisen antaa avustaa. Osa kertoi, että uros on astunut onnistuneesti, mutta narttu on siitä huolimatta jäänyt tyhjäksi. Myös uroksen eturauhasen tulehdus syynä epäonnistuneeseen astumisyriytykseen oli mainittu.

Astutus on onnistunut

110 responses

Kaavio 4. Kuinka usein astutus on onnistunut?

Nartut ja lisääntymisterveys

Suurimmalla osalla nartuista ensimmäinen kiima tuli yli 6 kuukauden, mutta alle 12 kuukauden iässä (625 narttua, 76,2 %). Seuraavaksi eniten vastattiin, että ensimmäinen kiima tuli yli 12 kuukauden, mutta alle 18 kuukauden iässä (110 narttua, 13,4 %). 1,2 %:lla ensimmäinen kiima tuli alle 6 kuukauden iässä. Vain 0,6 %:lla ensimmäinen kiima tuli vasta yli 18 kuukauden iässä. 5,4 % vastasi, että ensimmäisiä

juoksuja ei ole vielä ollut, ja 2,8 % ei osannut sanoa, milloin ensimmäinen kiima on esiintynyt. 0,4 % nartuista oli steriloitu ennen ensimmäistä kiimaa.

Koiran ikä ensimmäisen juoksun (eli kiiman) alkaessa:

820 responses

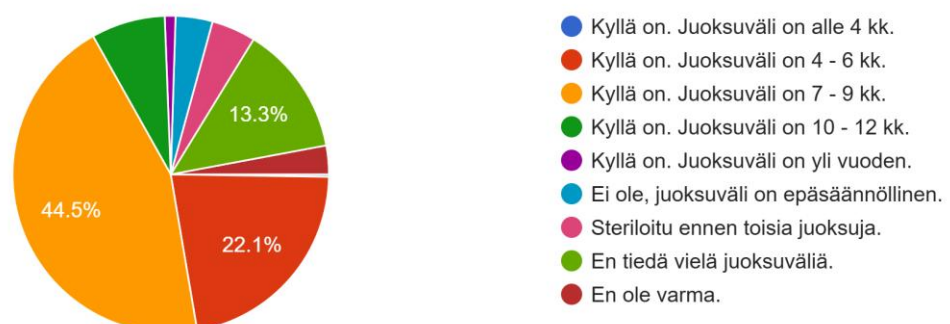

Kaavio 5. Nartun ikä ensimmäisen kiiman alkaessa

Juoksuväli on suurimmalla osalla nartuista 7–9 kuukauden pituinen (365 narttua, 44,5 %). Seuraavaksi eniten esiintyi 4–6 kuukauden juoksuväliä (181 narttua, 22,1 %). 10–12 kuukauden juoksuväliä esiintyi 7,6 %:lla (62 narttua). 13,3 % ei vielä tiennyt nartun juoksuväliä (109 narttua). Epäsäännöllinen juoksuväli oli 3,8 %:lla (31 narttua). Yli vuoden juoksuväliä esiintyi vain 1,1 % (9 narttua). Loput vastasivat, että narttu on steriloitu ennen toisia juoksuja (4,5 %) ja eivät ole varmoja juoksuvälistä (2,9 %).

Onko nartun juoksuväli ollut säännöllinen?

820 responses

Kaavio 6. Nartun juoksuvälin säännöllisyys

Vastanneista nartuista 285 on steriloitu (34,7 %). Valeraskauksia on esiintynyt 90 nartulla (11,0 %), kohtutulehdus 47 nartulla (5,7 %), veretön kiima 26 nartulla (3,2 %), emätintulehdus 17 nartulla (2,1 %), munasarjakysta/-kystia 16 nartulla (2,0 %), nisäkasvaimia tai -syöpä 15 nartulla (1,8 %), maitorauhastulehdus kuudella nartulla, jakautunut kiima ("split heat") kuudella nartulla, ja pitkittynyt kiima viidellä nartulla.

Nartuista suurinta osaa ei ole koskaan yritetty astuttaa (546 narttua, 66,6 %). Noin neljäsosaa (185 narttua, 22,6 %) on yritetty astuttaa, ja narttu on tiinehtynyt jokaisesta yrityksestä. 8,8 % nartuista on yritetty astuttaa, mutta narttu ei ole aina tullut kantavaksi tai tiineys on keskeytynyt. 1,3 % nartuista on yritetty astuttaa, mutta narttu ei ole koskaan tiinehtynyt, tai tiineys on aina keskeytynyt. Vain 0,7 % nartuista on yritetty astuttaa, mutta se ei ole koskaan antanut astua. Suurinta osaa nartuista ei ole koskaan keinosiemennetty (98,3 %). Jos narttu on keinosiemennetty, puolet niistä on tiinehtynyt, ja puolet ei (7 narttua kummassakin).

Nartuista 70,0 % ei ole koskaan synnyttänyt tai sitä ei ole sektioitu. 30,0 % on synnyttänyt tai sektioitu. Synnyttäneistä nartuista 204 vastasi, että synnytys tapahtui luonnollisesti (82,9 %). 50 narttua (20,3 %) tarvitsi ihmisen apua (esim. avustamalla pentu ulos synnytyskanavasta). 4 narttua (1,6 %) tarvitsi synnytyksessä hormonihoidoa muun kuin polttoheikkouden vuoksi, ja 8 narttua (3,3 %) tarvitsi hormonihoidoa juuri polttoheikkouteen. 49 nartun (19,9 %) synnytyksessä päädyttiin keisarinleikkaukseen.

231 emoa eli 94,3 % synnyttäneistä nartuista hoiti pentunsa täysin itsenäisesti. 6,9 %:lla oli maidontuotannon haasteita, 6,1 %:lla narttu tarvitsi alussa ihmisen apua pentujen hoidossa sektion tai lääketieteellisen synn vuoksi, 4,5 %:lla nartuista koko pentue menehtyi ennen luovutusikää, 3,3 % ei alkanut heti hoitamaan pentujaan synnytyksen jälkeen ja 0,4 % ei hoitanut pentujansa ollenkaan. Yksikään narttu ei menehtynyt synnytykseen.

Silmät

Virallisesti silmätutkittuja oli vastanneista 68,0 % (966 koira). Epävirallisesti tarkastettuja silmiä oli 4,9 % (70 koira), ei ollenkaan silmätarkastettuja 26,5 % (376 koira) ja en osaa sanoa 0,7 % (10 koira).

Ylimääräisiä ripsiä, joista ei ole koiralle haittaa esiintyi reilu neljäsosalla (394 koira, 27,7 %). Ylimääräisiä ripsiä, joista taas on koiralle haittaa, esiintyi hyvin pienellä osalla (64 koira, 4,5 %). Suurimmalla osalla ylimääräisiä ripsiä ei kuitenkaan ollut todettu (893 koira, 62,9 %). En osaa sanoa vastasi 4,9 %. Ripsiä ei ole jouduttu poistamaan suurimmalta osalta (1311 koira, 92,3 %), ja ripsien poisto taas on auttanut osaa koirista (88 koira, 6,2 %), ja pienintä murto-osaa ripsien poisto ei ole auttanut (0,6 %). Loput vastasivat, etteivät osaa sanoa onko ripsiä poistettu (0,8 %).

Silmätulehduksia ei esiintynyt suurimmalla osalla vastanneista (1133 koira, 79,8 %). Yksittäisiä silmätulehduksia esiintyi vähän (159 koira, 11,2 %), vain nuorella iällä esiintyviä sitäkin vähemmän (114 koira, 8,0 %), ja murto-osalla toistuvia silmätulehduksia (0,4 %). Loput vastasivat en osaa sanoa (0,6 %).

Ahtaita kyynelkanavia ei esiintynyt suurimmalla osalla vastanneista (1148 koira, 80,8 %). Moni ei osannut sanoa, onko koiralla ahtaat kyynelkanavat (255 koira, 18,0 %). Vain 1,2 % koirista oli todettu ahtaat kyynelkanavat (17 koira).

Muita silmäongelmia tai muu ei-virallisesti diagnosoitua silmäsairautta ei esiintynyt 90,2 % koirista (1281 vastausta). Muu silmäongelma tai muu-ei virallisesti diagnosoitu silmäsairaus esiintyi 8,4 %:lla koirista (119 vastausta). Suurin osa vastasi tähän kohtaan koiran CEA/CRD-diagnoosin. Muita yksittäisiä diagnooseja oli ahyaloidea jäännö, coloboma, distichiasis, epiteliaalinen dystrofia, follikulaarinen konjunktiviitti, iriitti, kaihi, kasvain, keratiitti, kolesterolikiteitä/-kertymiä, kortikaalinen katarakta, kreatitis punktata, kuivasilmäisyys, luomirauhasen kasvain (hyvälaatuinen), muu verkkokalvon sairaus, pienisilmäisyys, PPM iris-iris, punoittavat sidekalvot, PRA, puutteellisesti kehittyneet silmät, RD multifokaali, retinopatia, sarveiskalvohaavoja, sarveiskalvon dystrofia/degeneraatio, siitepölyyn reagoivat silmät, silmien rähmiminen, silmien vuotaminen, silmäluomen rauhasen tulehdus, silmän pigmenttipuutos, silmän sidekalvon tulehdus, tukkeutuvat kyynelkanavat, uveiitti.

Luusto

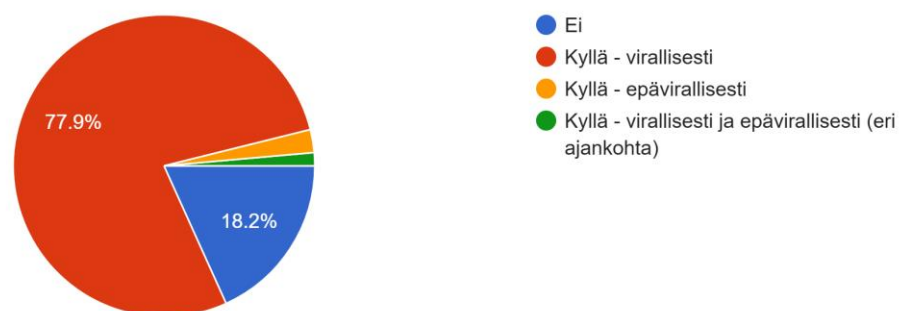
Virallisista luustotutkimuksista löytyy kaikki data julkisesti KoiraNet-jalostustietojärjestelmästä (<https://jalostus.kennelliitto.fi/>). Valitsemalla Tilasto-

osiosta alalinkin ”Terveystilastot”, voi valita tulostettavan tilaston ja aikarajauksen, miltä ajankohdalta luustotutkimustuloksia haluaa tarkkailla. Suuren aineiston vuoksi emme julkaise kuin tiedot, monta prosenttia vastanneista on kuvauttanut koiriaan joko virallisesti tai epävirallisesti. Vuosittaiset terveystilastot julkaistaan Sheltit-lehdessä jalostustoimikunnan toimesta.

Lonkkaniveleitä on kuvauttanut virallisesti 77,9 % vastanneista (1106 vastausta). 18,2 % vastasi, että lonkkatutkimuksia ei ole tehty (259 vastausta). Epäviralliset kuvat on otettu 2,5 % koirista, ja 1,4 % on kuvattu virallisesti ja epävirallisesti. Epävirallisten tutkimusten yleisin löydös oli normaalit lonkat (59,6 %). Epävirallisten tutkimusten muita löydöksiä oli nivelrikko (17,3 %), löysyys (13,5 %), matalat lonkkamaljat (9,6 %), tapaturmainen lonkan sijoiltaanmeno (3,8 %), sekä alkava verenkiertohäiriö reisiluiden päissä (1,9 %).

Onko koiran lonkkanivelet kuvattu?

1,420 responses

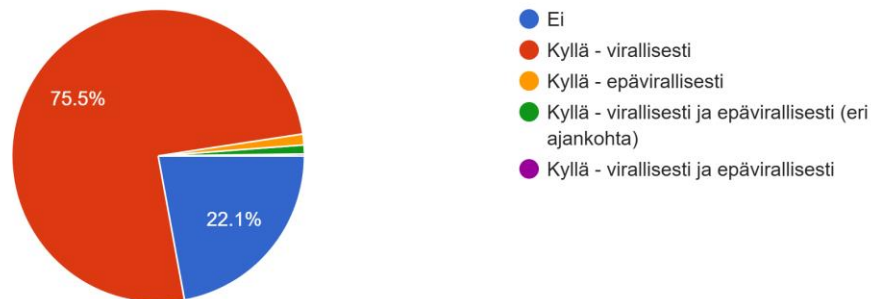

Kaavio 7. Onko koiran lonkkanivelet kuvattu?

Kyynärniveleitä on kuvauttanut virallisesti 75,5 % vastanneista (1072 vastausta). 22,1 % vastasi, että kyynärtutkimuksia ei ole tehty (341 vastausta). Epäviralliset kuvat on otettu 1,2 % koirista, ja 1,0 % on kuvattu virallisesti ja epävirallisesti. Epävirallisten tutkimusten yleisin löydös oli normaalit kyynärnivelet (50,0 %). Saman verran löydettiin myös kyynärien nivelrikkoa (50,0 %). Epävirallisten tutkimusten muita löydöksiä oli irtopala (6,3 %), sekä dysplasia (3,1 %).

Onko koiran kyynärnivelet kuvattu?

1,420 responses

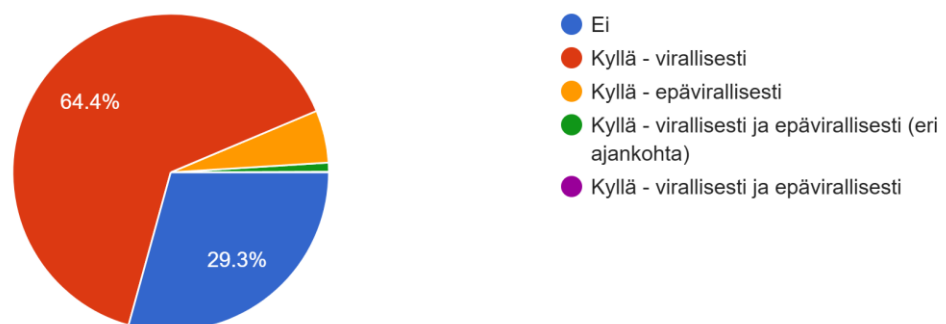
Kaavio 8. Onko koiran kyynärnivelet kuvattu?

Polvilumpioita on tutkituttanut virallisesti 64,4 % vastanneista (914 vastausta). 29,3 % vastasi, että polvilumpioita ei ole tutkittu (416 vastausta). Epävirallisesti polvia on tutkittu 5,4 %, ja virallisesti sekä epävirallisesti eri ajankohtina 0,9 %. Epävirallisten tutkimusten yleisin löydös oli normaalit polvet (82,6 %). Epävirallisten tutkimusten muita löydöksiä oli löysyys (5,8 %), luksaatio (4,7 %), sekä nivelrikko (1,2 %).

Polven ristsidevammoja ei ole esiintynyt suurimmalla osalla (98,7 %, 1398 koira). Vain pienellä osalla vastanneista (1,3 %, 18 koira) esiintyi polven ristsidevamma.

Onko koiran polvilumpioita tutkittu?

1,420 responses

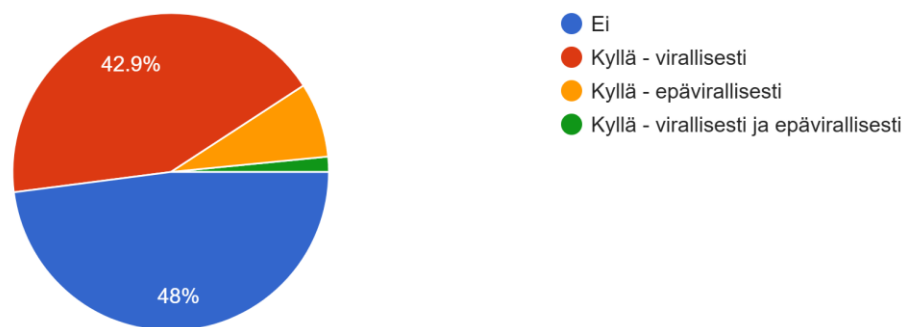

Kaavio 9. Onko koiran polvilumpioita tutkittu?

Selkää on virallisesti kuvauttanut vähemmistö, 42,9 % (609 vastausta). Suurin osa eli 48,0 % ei ole kuvauttanut koiransa selkää virallisesti (681 vastausta). Epävirallisesti selän kuvauttaneita oli 7,6 % (108 vastausta), ja virallisesti ja epävirallisesti kuvauttaneita 1,5 %. Epävirallisten selkäkuvien yleisin löydös oli normaali selkä (65,9 %). Epävirallisten tutkimusten muita löydöksiä oli LTV- ja VA-muutokset (17,1 %), spondyloosi (10,6 %), välilevyjen rappeuma ja välilevykalkkeumat (4,1 %), välilevytyrä (1,6 %), välilevyn pullistuma (0,8 %), lievä skolioosi (0,8 %), lannerangan ahtauma (0,8 %). Hännän nikamamuutoksia kuten häntämutkaa esiintyi vain 1,2 %:lla (17 vastausta). 5,5 % vastasi (77 vastausta), ettei tiedä onko koiralla nikamamuutoksia hännässä.

Onko koiran selkää kuvattu?

1,420 responses

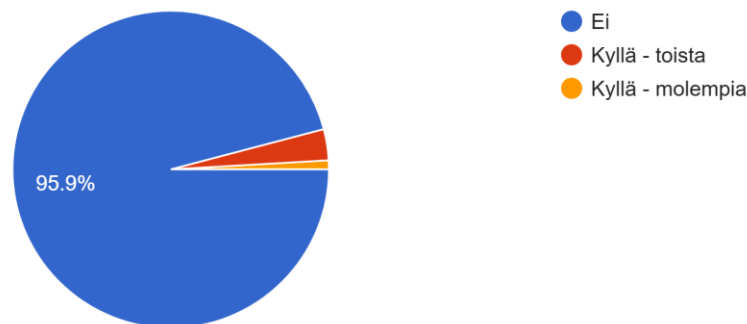

Kaavio 10. Onko koiran selkää kuvattu?

Kinnerjännettä on oireillut vain pieni osa koirista. 3,2 % on oireillut toista kinnertä (45 vastausta), ja 0,9 % molempia (13 vastausta). 95,9 % vastasi, että koira ei ole koskaan oireillut kinnerjännettä (1362 vastausta). 59 koira, joiden kinnertä/kintereitä on hoidettu eläinlääkärissä, luksaation diagnosoivat eläinlääkärit 72,9 %:sta tapauksista. 5,1 % totesi itse koiran kinnervian, eikä koira hoidettu eläinlääkärissä. 69,5 % näistä kinnerjännettä oireilleista hoidettiin leikkauksella kirurgisesti, ja 32,2 % levolla konservatiivisesti.

Onko koira oireillut kinnerjännettään?

1,420 responses

Kaavio 11. Onko koira oireillut kinnerjännettään?

Sydän

Suurin osa (85,1 %, 1208 koira) vastasi, että koiralla ei ole kuulunut koskaan sydäimestä sivuääntä. Epävirallisesti kuultu sivuääni ilmoitettiin löytyvän 8,5 %:lla (121 koira), ja virallisesti löytyvä sivuääni (kirjaus sydäntutkimuslausunnosta jalostustietokannassa) 1,8 %:lla (26 koira). Pentuna kuulunut sivuääni, joka on myöhemmin kadonnut, on ollut 4,6 %:lla vastanneista (65 koira).

Sydämen ultraäänitutkimusta ei ole tehty 80,5 %:lle koirista (1143 vastausta). 9,8 %:lle vastanneista on tehty virallinen sydämen ultraäänitutkimus, joka on kirjattu jalostustietokantaan (139 vastausta). Epävirallinen ultraäänitutkimus on tehty 8,9 %:lle vastanneista (126 vastausta). Virallinen ja epävirallinen ultraäänitutkimus on tehty 0,8 %:lle koirista.

Epävirallisten tutkimusten yleisin löydös oli fysiologinen sivuääni (33,0 %), mutta suhteellisen yleinen oli myös eteiskammioläppien myksomatoosirappeuma, ”läppävika” (MMDV) (23,0 %). 15,0 % vastaajista sanoi, ettei osaa sanoa, mikä ultraäänitutkimuksen tulos oli. Muita yksittäisiä epävirallisia sydänlöydöksiä (alle 10 koira) oli aortan auhauma/aorttastenoosi (AS), aorttaläppävuoto, dilatoiva kardiomyopatia (DCM), eteiskammioläppien synnynnäiset rakennemuutokset (MD/TD), kammion- tai eteisväliseinämän reikä (VSP/ASD), kardiomegalia, keuhkovaltimoläpän vuoto, keuhkovaltimon ahtauma, mitraaliläpän vuoto, pulmonaalistenoosi (PS), sick

sinus -syndrooma, subaorttastenoosi (SAS), sydämen laajentuma, synnynnäisesti puutteellisesti kehittyneet hiippaläpät, sekä valtimoiden välinen yhteys (PDA).

Vatsavaivoja

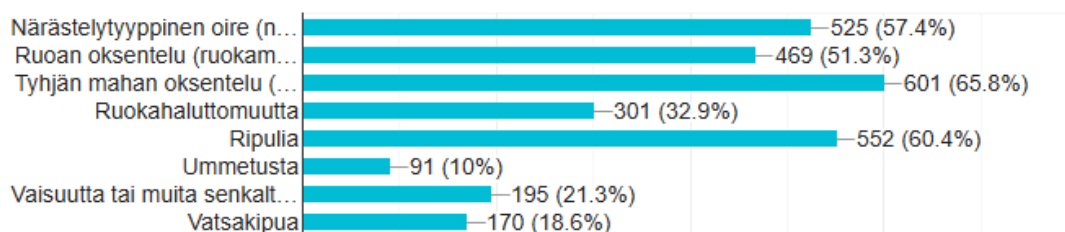
Vatsavaivaosion alussa kysytään, onko koiralla esiintynyt jotain seuraavista: vaisuutta, ruokahaluttomuutta, närästystä (nieleskely, maiskuttelu, tassujen nuolemista jne.), tyhjänmahanoksentelua, ruuan oksentamista, ripulia tai ummetusta. Kysymys on pakollinen, eli siihen vastasi kaikki. 64,4 % eli suurin osa vastasi tähän kyllä (914 vastausta). Loput 35,6 % vastasivat ei (506 vastausta).

Vatsaoireista kysyttiin lisää jatkokysymyksillä, jotka vastasivat kohtaan kyllä.

Yleisimpinä oireina (yli 50,0 % esiintyvyys) esiintyivät tyhjän mahan oksentelu (65,8 %), ripuli (60,4 %), närästelytyyppinen oire (57,5 %), ja ruoan oksentelu (ruokamassa/nappulat/liha tunnistettavissa, 51,3 %). Myös ruokahaluttomuutta (32,9 %), vaisuutta (21,3 %), vatsakipua (18,6 %) ja ummetusta (10,0 %) esiintyi. Muita mainittuja oireita (alle 10 koiraa) oli aggressiivisuus, matkapahoinvointi, kakominen/yskiminen, kipukohtaus, mahan, lantion ja takaosan kirputtaminen, pica-oireilu (ruoaksi tarkoittamattomien asioiden syöminen), runsas ruohon syönti, vatsääänet (kuten kurina, lorina ja vinkuminen), sekä veristä tiputtelua ja verta ulosteessa.

Mitä oireita koiralla on ollut?

914 responses

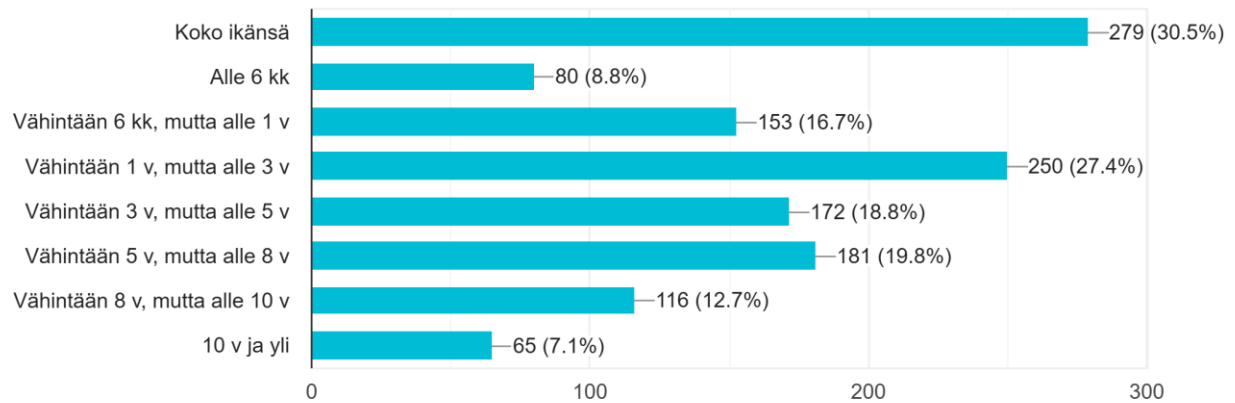
Kaavio 12. Yleisimmin esiintyneet vatsaoireet

Koko ikänsä vatsaansa oireilleita koiria ilmoitettiin 279 kappaletta (30,5 %). Seuraavaksi eniten oireilevia ilmoitettiin vähintään 1 vuotta, mutta alle 3 vuotta kategoriassa (27,4

%). Oireilevia koiria löytyi tasaisesti kaikista ikäkategorioidista, mutta vähiten alle 6 kuukauden ikäisistä (8,8 %) ja yli 10-vuotiaista (7,1 %).

Minkä ikäisenä koira on oireillut vatsaansa?

914 responses

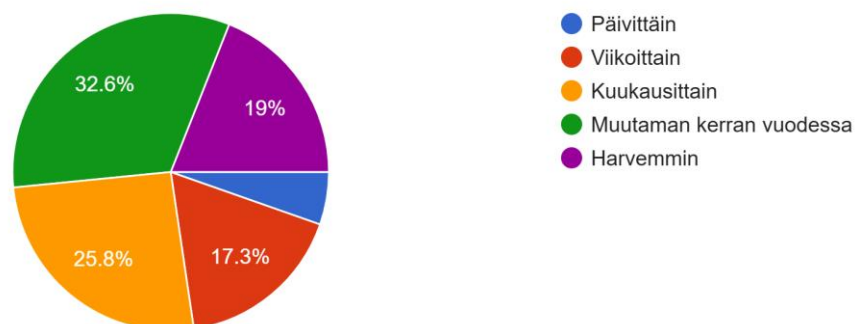

Kaavio 13. Minkä ikäisenä koira on oireillut vatsaansa?

Useimmiten vatsaansa oireilevilla koirilla on esiintynyt oireita vain muutaman kerran vuodessa (32,6 %). Kuukausittain esiintyviä oireita on neljännesosalla (25,8 %), viikoittain esiintyviä oireita alle viidesosalla (17,3 %), päivittäin esiintyviä oireita vähemmistöllä (5,4 %) ja oireita harvemmin kuin kerran vuodessa viidenneksellä (19,0 %).

Kuinka usein oireita on?

896 responses

Kaavio 14. Kuinka usein vatsaoireita esiintyy?

40,3 % vatsaansa oireilevista koirista ei ole tutkittu. Tutkituista koirista (59,7 % vatsaongelmaisista) osalla on tehty useampiakin tutkimuksia, jopa useaan kertaan. Tutkituista koirista 34,0 %:lla verikoetulokset ovat olleet normaalit, ja 16,7 %:lla on ollut verikokeissa löydöksiä. 33,0 % on tehty ultraäänitutkimus, jossa oli löydöksiä, ja 16,4 % ultraäänitutkimus, josta ei tehty löydöksiä. 2,2 % tehtiin tähystystutkimus (skopia), jossa oli löydöksiä, ja 0,8 % skopia, jossa ei löydöksiä. Vatsaontelokirurgiassa 4,6 %:lla oli löydöksiä, ja 0,1 %:lla ei löydöksiä. 0,7 %:lla tietokonetomografiassa ei löydöksiä, ja 0,1 %:lla tietokonetomografiassa löydöksiä. Muita yksittäisiä (alle 10 koira) raportoituja tutkimuksia oli biopsiat (löydöksiä), perustutkimukset (ei spesifioitu), röntgen (löydöksiä sekä ei löydöksiä), ulostenäyte (ei spesifioitu), sekä virtsanäyte (löydöksiä sekä ei löydöksiä).

Yllä olevien tutkimusten perusteella ongelmaa oli useimmiten sappirakossa (49,3 %). Vähemmissä määrin ongelmaa löytyi ruoansulatuselimistössä (ruokatorvi, mahalaukku, ohut-, paksu- ja/tai peräsuoli, 18,3 %), maksassa (8,4 %), haimassa (4,1 %), munuaisissa (2,4 %) tai virtsatie-elimissä (2,1 %). Vierasesine esiintyi 1,2 % tapauksista. Noin kolmasosa eli 32,4 % vastasi, ettei syy ongelmiin ole selvillä.

Muita yksittäisiä (alle 10 koira) syitä/diagnooseja oireisiin listattiin seuraavanlaisia: Addisonin tauti, allergiat/atopia/yliherkkyydet, B12-vitamiinin imeytymishäiriö, bakteeriperäinen tauti, epilepsialääkitys, eturauhanen, hormonaaliset syyt, kilpirauhasen vajaatoiminta, kipulääkitys, kohonnut kolesteroli, kohtutulehdus, kystat, liian pitkä ruokintaväli, liian rasvainen ruoka, loiset/suolinkaiset, sopimaton ruoka, stressi, tiineys, tulehtuneet anaalirauhaset, valeraskaus, ja virtsatie-tulehdus.

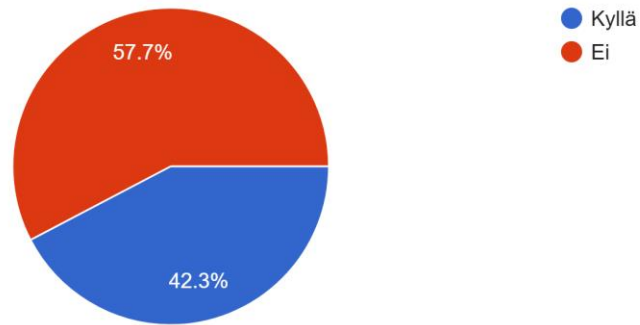
Sappirakko

Sappirakkoa käsitellään myös terveystutkimuksessa erillisen sappirakkokyselyn lisäksi. Sappirakkokyselystä löytyy myös ajan tasalla oleva kooste, koostettu samaan aikaan kuin tämäkin kysely. Suosittelen ehdottomasti lukemaan sieltä lisätietoja rodun sappirakon terveydentilasta.

Tähän terveystutkimukseen vastanneista suurimman osan sappirakkoa ei ole tutkittu ultraäänellä (57,7 %, 819 koira), mutta kuitenkin 42,3 % (601 koira) sappirakko on ultraäänitutkittu, mikä on yllättävän suuri määrä.

Onko sappirakkoa tutkittu ultraäänellä?

1,420 responses

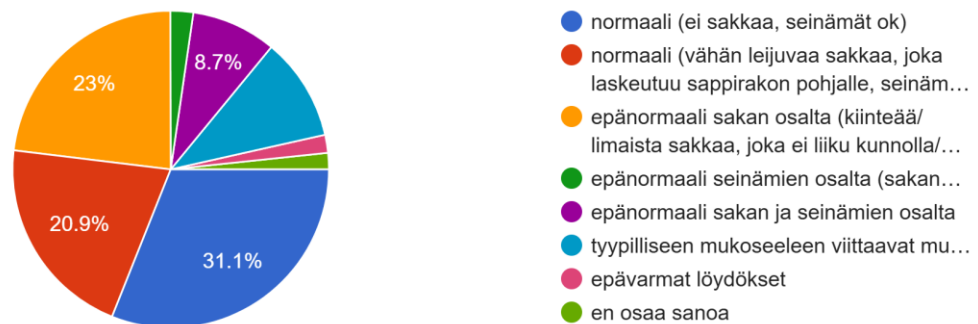

Kaavio 15. Onko sappirakkoa tutkittu ultraäänellä?

Löydökset olivat enemmistöllä (52,0 %) normaalit (ei sakkaa, seinämät ok tai vähän leijuvaa sakkaa, joka laskeutuu sappirakon pohjalle, seinämät ok), ja seuraavaksi eniten (23,0 %) löydöksenä esiintyi sappirakon sakan epänormaaliutta (kiinteää/limaista sakkaa, joka ei liiku kunnolla/sitä on hyvin paljon, seinämät kuitenkin ok). Tyypilliseen mukoseeleen liittyviä muutoksia esiintyi 10,5 %, epänormaaleja muutoksia sakan ja seinämien osalta esiintyi 8,7 %, epänormaaleja muutoksia seinämän osalta esiintyi 2,3 %, ja epävarmoja löydöksiä 1,8 %. En osaa sanoa vastattiin 1,7 %.

Sappirakon sisältö sekä seinämä ultraäänitutkimuksessa:

599 responses

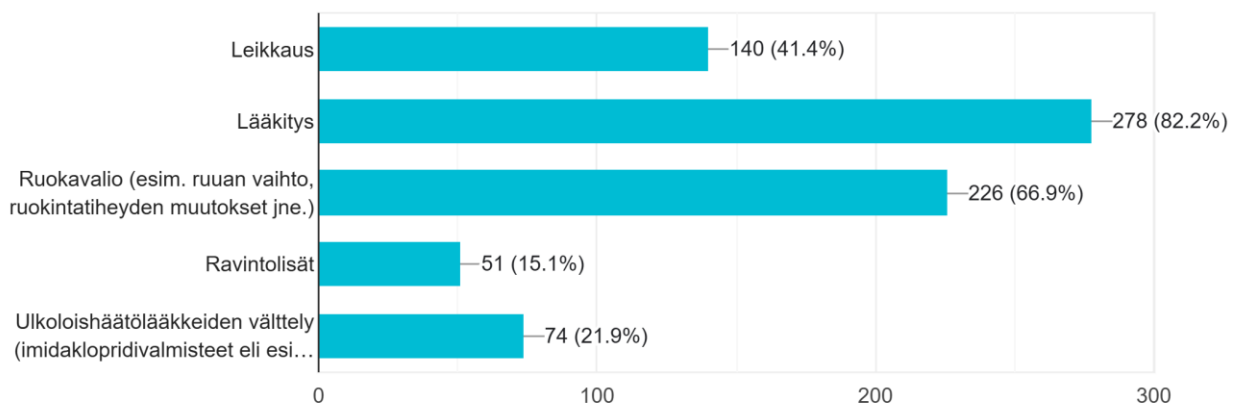

Kaavio 15. Sappirakon sisältö sekä seinämä ultraäänitutkimuksessa

Sappirakkoon liittyviä löydöksiä hoidettiin useimmiten lääkityksellä (82,2 %), ruokavaliolla (66,9 %) ja leikkauksella (41,1 %). Myös ravintolisät (15,1 %) ja ulkoloishäätölääkkeiden välttely (21,9 %) olivat käytettyjä keinoja.

Miten sappirakkoon liittyviä löydöksiä on hoidettu?

338 responses

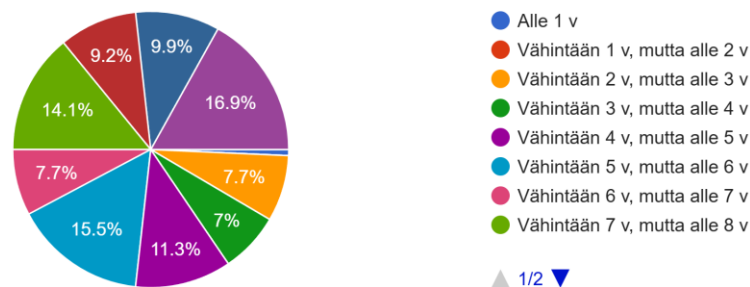

Kaavio 16. Sappirakon löydösten hoito

Sappirakko poistettiin 142 koiralta (10,0 % kaikista kyselyyn vastanneista). Ikäjakauma oli hyvin tasainen. Eniten sappirakkoja poistettiin kuitenkin 10-vuotiailta ja sitä vanhemmilta koirilta (16,9 %).

Mikäli sappirakko on poistettu leikkauksella, valitse valikosta koiran ikä sappirakon poiston aikaan. Mikäli koiran sappirakkoa ei ole poistettu, älä vastaa tähän.

142 responses

Kaavio 17. Koiran ikä sappirakon poistoleikkauksen aikaan

Hampaat ja purenta

Suun terveys pentuaikana oli keskimääräisesti hyvä, sillä 82,8 % vastasi (1176 koira), että maitohampaiden kanssa ei ollut mitään ongelmia. 13,8 % vastasi, että maitohampaita jouduttiin poistamaan eläinlääkärissä (196 koira). 1,8 % vastasi, että maitokulmahammas/-hampaat katkesivat pentuaikana (25 koira). 0,5 % vastasi, että koiralla on yhä maitohampaita, vaikka se on jo yli vuoden ikäinen (7 koira). 0,3 % vastasi, että pentu- tai kasvuiässä koiralla oli eläinlääkärin hoitoa vaativia purentavikoja maitohampaiden osalta (5 koira). Yksittäisiä vastauksia tuli myös tiukassa olleista maitokulmahampaista, jotka kuitenkin lopulta irtosivat itsestään, sekä hampaiden jumppaamisesta oikeaan asentoon. Kuusi vastasi, ettei tiedän koiran pentuajan hammasterveydestä (koira ollut kodinvaihtaja tai tullut ulkomailta Suomeen aikuisena).

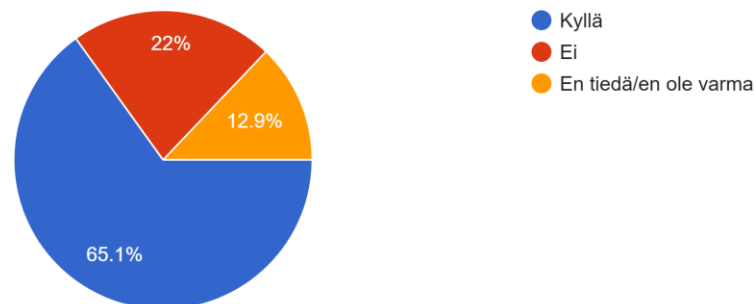
96,1 %:lla vastasi, että koiralla on leikkaava saksipurenta (1365 koira). Alapurentaa esiintyi 1,3 % ja yläpurentaa 1,3 % verran. Tasapurentaa esiintyi 0,7 % verran.

Yksittäisinä tapauksina esiintyi normaalipurenta yhtä etuhammasta lukuun ottamatta, ja purenta, joka on toiselta puolelta leikkaava, ja toiselta puolelta tasapurenta. 0,1 % vastasi, ettei osaa sanoa, millainen purenta koiralla on.

65,1 % vastasi, että koiralle on tullut kaikki pysyvät hampaat (42 kpl). 22,0 % vastasi, että kaikkia pysyviä hampaita ei ole tullut (koiralla vähemmän kuin 42 hammasta), ja 12,9 % vastasi, että ei ole varma.

Onko koiralle tullut kaikki pysyvät hampaat (42 kpl)?

1,420 responses

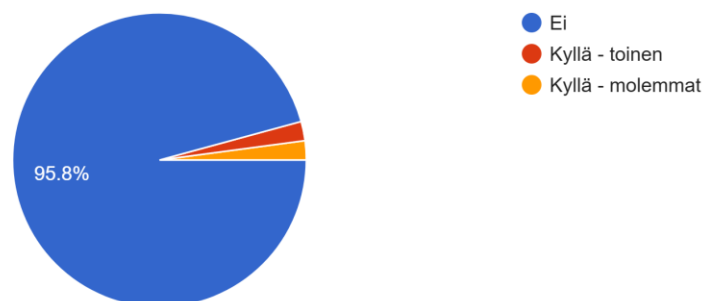

Kaavio 18. Onko koiralle tullut kaikki pysyvät hampaat?

95,8 % vastasi, että koiralla on normaalit kulmahampaat. 2,1 % vastasi, että koiralla on yksi peitsikulmahammas, ja toinen 2,1 %, että koiran molemmat yläkulmahampaat ovat peitsiasennossa.

Onko koiralla peitsikulmahammas (ns. sapelikulmahammas)?

1,420 responses

Kaavio 19. Onko koiralla peitsikulmahammas?

Noin puolet (47,8 %) vastasi, että koiralla ei ole mitään mainittavaa muussa hammasterveydessä. Neljäsosa (24,0 %) vastasi, että koiralla on paljon ja/tai usein hammaskiveä. 13,8 % vastasi, että koiralla ei ole ongelmia hammasterveydessä, ja se viedään säännöllisesti hammaskivenpuutukseen. 11,1 % vastasi, että koiran suu haisee voimakkaasti. 10,3 %:lla vastanneista on tapaturmaisesti murtunut tai katkennut hammas/hampaita. 8,5 % vastasi, että koiralla on todettu parodontiitti

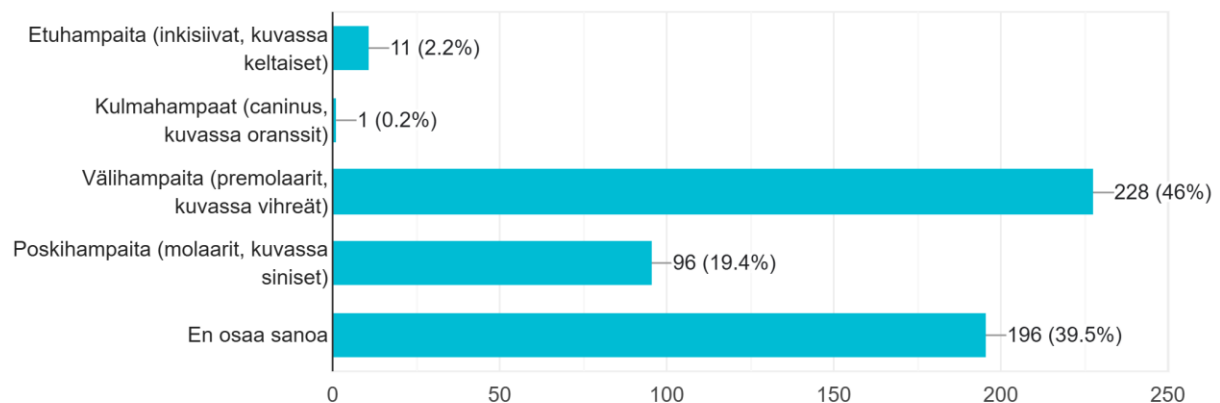
(hampaiden kiinnityskudosten tulehdusta). 4,5 %:lla on todettu ientulehdus eli gingiviitti. 3,6 %:lla on todettu ikenien liikakasvua.

Muita mainittuja hammasterveyteen liittyviä asioita oli alaleuan kasvuhäiriö, dens-in-dente -kehityshäiriö (useampi maininta), hammassyöpymä eli TR-leesio (useampi maininta), hampaan kasvu väärässä kohdassa, hampaiden pesu/puhdistus kotona hammasterveyden edistämiseksi (useampi maininta), hauraat ja reikiintyvät hampaat, kiilleaurio (useampi maininta), luukato, puhkeamattomia hampaita, sekä tapaturmaisesti aiheutunut hampaan kuolio.

496 vastasi koiralta puuttuvan luonnostaan hampaita (34,9 % kaikista vastanneista). Eniten puutoksia oli välihampaiden osalta (premolaarit), 46,0 %. Seuraavaksi eniten puutoksia oli poskihampaiden osalta (molaarit), 19,4 %. Etuhampaita (inkisiivit) puuttui 2,2 % ja kulmahampaita (canine) 0,2 %. 39,5 % vastasi, ettei osaa sanoa, mitä hampaita koiralta puuttuu.

Jos koiralta puuttuu luonnostaan hampaita, mitä?

496 responses

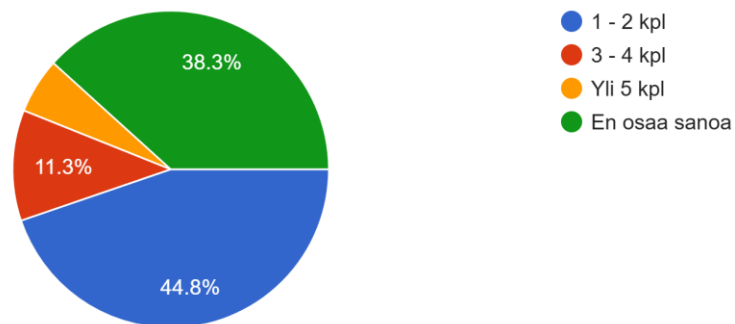

Kaavio 20. Luonnostaan puuttuvat hampaat

Enemmistöltä puuttui vain 1–2 hammasta luonnostaan (44,8 %). 3–4 hammasta puuttui 11,3 %, ja yli 5 hampaan puutoksia esiintyi 5,6 %. 38,3 % vastasi, ettei osaa sanoa, montako hammasta koiralta puuttuu.

Montako hammasta luonnostaan puuttuu?

496 responses

Kaavio 21. Luonnostaan puuttuvien hampaiden määrä

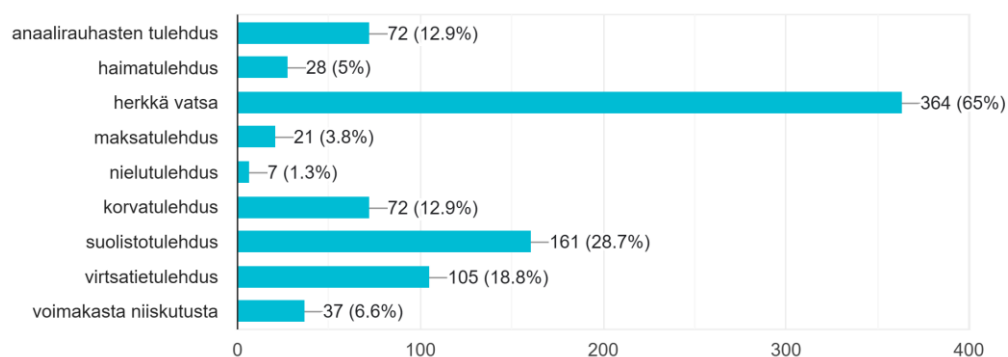
Muita sairauksia

Napatyrä oli todettu vain 3,0 % kaikista vastanneista.

560 eli 39,4 % kaikista vastanneista vastasi osioon tulehduksista, herkkävatsaisuudesta ja niiskutuksesta. Suhteutettuna kaikkiin vastauksiin (1420 kappaletta), herkkävatsaisuutta esiintyi 25,6 % (364 koira), suolistotulehdusta 11,3 % (161 koira), virtsatieulehdusta 7,4 %, anaalirauhasten tulehdusta 5,1 %, korvatulehdusta 5,1 %, voimakasta niiskutusta 2,6 %, haimatulehdusta 2,0 % maksatulehdusta 1,5 %, ja nielutulehdusta 0,5 %.

Rastita, jos koiralla on/on ollut jotakin seuraavista:

560 responses

Kaavio 22. Osio tulehduksista, herkkävatsaisuudesta ja voimakkaasta niiskutuksesta

330 eli 23,2 % vastasi laajempaan sairauskyselyyn, jossa piti rastittaa, jos koiralla löytyy joku listan sairauksista. Mainitut sairaudet olivat harvinaisempia, ja kyselykohdassa sai myös itse täyttää, jos koiran diagnoosi puuttui listasta. Suhteutettuna kaikkiin vastauksiin (1420 kappaletta), allergiaa esiintyi 4,6 %, nivelsairauksia 4,5 %, suolistosairautta (määrittelemätön) 3,0 %, kilpirauhasen vajaatoimintaa 2,7 %, atopiaa (kutiseva krooninen ihotulehdus) 2,5 %, kasvain- ja/tai syöpäsairautta 2,0 %, maksasairautta 1,5 %, virtsakiteitä 1,5 %, ja munuaissairautta (määrittelemätön) 1,1 %.

Alle prosentin verran (tapauksia 12 tai vähemmän) todettiin seuraavia sairauksia, joista ei ole vielä kysytty aiemmin tässä kyselyssä, aakkosjärjestyksessä: Addisonin tauti, aineenvaihduntahäiriö, allerginen reaktio rokotuksille, Chiari-tyyppinen epämuodostuma (asteeltaan CM1, sekä asteeltaan määrittelemättömiä), Cushingin tauti, dermatomyosiitti, diabetes, ektooppinen ureter, epilepsia, eturauhasen hyvälaatuinen liikakasvu, eturauhastulehdus, haimasairaus, hengitystiesairaus (määrittelemätön), hiivaa anturoissa, histiosytooma, ihon iskeeminen rappeuma, ihottuma (ei atooppinen), ihotulehduksia, immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia (IMHA), immuunivälitteinen leukopenia, juveniili selluliitti, kiveksen spermatoseele, krooninen gastriitti, krooninen keuhkoputkentulehdus, kuurous, lievä korvalehden ihotulehdus, lievä rakenteellinen palleatyrä, mastikatorinen myosiitti, meningoenkegaliitti, muu autoimmuunisairaus (määrittelemätön), neurogeeninen keratokonjunktiviitti, nivustyrä, perineaalityrä, pyogeeninen granulooma, rappeumatauti etutassussa, rasvapatit, reaktiivinen kutaani histiosytoosi, selkäydininfarkti, sylkirauhasen tulehdus, tasapainohäiriö, toiminnalliset vatsavaivat, trakeakollapsi, tulehduksellinen keuhkosairaus (IPD), tulehduksellinen suolistosairaus (IBD/CIE), vestibulaarisyndrooma, virtsakivet, virtsankarkailu, virtsatiesairaus (määrittelemätön), ja välilevyn pullistuma.

Geenitestit

Geenitestattuja oli 19,6 % kaikista vastanneista. 80,4 % vastanneista ei ole geenitestannut koiraansa.

Silmäsairauksien osalta CEA-geenitestatuista (253 vastausta) 57,7 % oli CEA terveitä, 37,2 % kantajia ja 5,1 % sairaita. CNGA1-PRA-geenitestatuista (219 vastausta) 98,6 % CNGA1-PRA oli terveitä ja 1,4 % kantajia, ei yhtään sairaita. BBS2-PRA-geenitestatuista (189 vastausta) oli 100,0 % terveitä, ei yhtään kantajia tai sairaita.

Lääkeaineyliherkkyydelle testatuista eli MDR1-geenitestatuista (238 vastausta) 47,1 % oli terveitä (+/+), 41,2 % kantajia (+/-) ja 11,8 % alttiita (-/-).

Harvinaisemmista sairauksista DM eli degeneratiivinen myelopatia -geenitestatuista (203 vastausta) 84,7 % oli terveitä, 14,8 % kantajia ja 0,5 % sairaita/alttiita.

Verenvuotosairauden von Willebrand tyyppin 3 eli vWD3 -sairauden geenitestatuista (212 vastausta) 100 % oli terveitä, ei yhtään kantajia tai sairaita.

Muita vähemmän tehtyjä geenitestejä olivat polveutuminen, värilokukset, DMS eli dermatomyosiitti, prcd-PRA, MyDogDNA koko paneeli, GBM (gallbladder mucocoeles), sekä MCM eli peitsikulmahampaat.

Kiitokset

Vielä lämmin kiitos kaikille terveystarkastuksen täyttäneille! Terveystarkastuksen vastauksien avulla saamme kallisarvoista tietoa rotumme terveydestä, sekä tietoa seuraavaa jalostuksen tavoiteohjelmaa varten. Terveystarkastuslomake on yhä auki ja siihen saa vastata kuka tahansa shetlanninlammaskoiran omistaja koirastaan. Vastauksista tehdään jälleen tulevaisuudessa uutta koostetta, mikäli vastauksia saadaan runsain määrin uusia. Muistathan, että vastauksia voi ja kannattaa mennä päivittämään Google Formsin lähettämän sähköpostin linkin kautta, mikäli koiran terveydentila on muuttunut. Jos linkki ja/tai sähköposti on kadonnut, voit pyytää sitä sähköpostitse jalostustoimikunnalta (heillä on pääsy vastauslomakkeisiin).

Haluan vielä muistuttaa, että tietojen oikeellisuudesta vastaa koiran omistaja tai se, joka kyselyn siitä on täyttänyt. Osa tiedoista on viety Shelttikantaan nähtäväksi, jos siihen on lupa annettu lomakkeen lopussa. Mikäli koirasi tiedot ovat virheellisiä, tarkista ensin täyttämäsi lomake, jota voi muokata jälkikäteen. Lomakkeen täytettyä tulee sähköposti Google Formsilta, jonka kautta lomakkeen tietoja voi muokata vielä jälkikäteen. Mikäli olet jo korjannut lähettämäsi lomakkeen ja siitä vielä kuukauden päästä koiran tietoihin liittyvää virhettä ei ole korjattu, ota yhteyttä jalostustoimikuntaan sähköpostitse.

